

Szent-Györgyi Albert mint kultúrpolitikus

Irla: Grósz Emil

A magyar sajtó dícséretére szolgál, hogy Szent-Györgyi Albert tudományos munkájának jelentőségét korán felismerte s azt több ízben méltányolta. A Nobel-díj elnyerése alkalmából pedig igazán tiszteletreméltó tájékozottsággal ismertette azokat a tudományos eredményeket, melyek a díj odaítélésekor elsősorban jöttek tekintetbe.

Ebben különben Szent-Györgyi egyéniségének is van némi szerepe. Ő azon típusokhoz tartozik, mint amilyen Pasteur volt. Nem elzárkózott szobatudós, kinek tudományos eredményeit az emberiség csak később tudja értékesíteni. Ugy, amint Pasteur laboratóriumi kutató munkáját nyomon követte növényi, állati és emberi betegségek megelőzése és gyógyítása, úgy Szent-Györgyi kutatásainak eredményét a klinikák haladéktalanul értékesíteni tudták. Arról azonban eddig nem esett szó, hogy Szent-Györgyi mint kultúrpolitikus is nagyon is számottevő.

A múlt év decemberében a felsőoktatásügyi kongresszuson tartott referátuma a legnagyobb figyelmet érdemli meg. Előadása »a természettudományi képzés és laboratóriumi munka az egyetemi oktatásban« címet viselte. E referátumában a természettudomány fejlődéséről és jelentőségéről olyan klasszikus képet ad, hogy igazán kár, hogy nem az általános szakosztályban beszélt s csak egy kevésbé látogatott ülésen hangzott el. Amit az egyetem kettős céljáról, a tudomány műveléséről és a szakképzésről mondott, minden egyetemi tanteremben ki kellene függeszteni. A tanszéki segédszemélyzet kérdését előtérbe helyezte és valóságos drámai erővel hatott az a kijelentése, amit az állástalan diplomásokról tett. A jó tanítás feltételeiről mondtak minden gondolkozóra mélyreható benyomást tesznek. Igen érdekesek fejtegetései azon szerepről, melyet a természettudományok a filozófiában játszanak. A természettudományokat experimentális filozófiának nevezi. A természettudomány céljait a legmélyebb igazságok, a legmélyebb bölcsesség az Isten megismerését tűzi ki. Így, ha a természettudomány a természet törvényeit kutatja, úgy az isteni bölcsességet próbálja megérteni, melynél mélyebb bölcsesség nincs. A természettudomány nemcsak a legmélyebb morális princípium, hanem egyúttal az elmének legjobb élesítője, a nevelésnek, a gondolkodás tanításának legjobb módszere, mert lehet-e a bölcsességnek magasabb iskolája, mint az isteni bölcsesség, melynek útjait a természettudomány van hivatva megvilágítani. Valóban ennél magasabb szempontból a természettudományokat senki sem hirdette. Referátumában azonban a mindennapi élet szükségleteire is kiterjed és a felsőoktatásügyi tanácsnak, mely hivatva van, hogy a kongresszus munkálataival foglalkozzék, egyetlen előadás sem nyújtott alkalmasabb alapot a tárgyalásra, mint Szent-Györgyi fejtegetései.

Gróf Klebelsberg Kuno nagyon korán felismerte Szent-Györgyi értékét és az volt a szándéka, hogy kultúrpolitikai terveinek megvalósítására Szent-Györgyinek vezetés szerepét juttasson. Más kép történt. Talán jobb is, hogy a laboratóriumban maradt, de órá a jövőben épen a kultúrpolitikai felfogása miatt nagy szerep vár. Haber, a nagy fizikus és ugyancsak Nobel-díj nyertes, egy ízben magánbeszélgetés közben azt mondta, hogy a tudós életében bizonyos korban a tudományos kutatást a nagy kultúrproblémák vitatása váltja fel. Szent-Györgyi ma még fiatal, laboratóriumi munkásságától még sokat várhatunk, de el fog jönni az az idő, amidőn azokat a nagy kultúrpolitikai megfontolásokat, amelyeket részben az Orvostudományi folyóiratban, részben a felsőoktatásügyi kongresszuson kifejtett, megvalósíthatja. Ez ugyan meglehetősen optimista felfogás, de utóvégre az alkotásnak téglája az optimizmus.

Epehólyaghurutnál, epeköveknél, epehomoknál és sárgaságnál igyunk reggelként éhgyomorra egy-egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet kevés foróvízzel keverve. Kérdezze meg orvosát.

Kibővítik az egyetemet

Új épület a múzeumkörúti Trefort-kertben

(Saját tudósítónktól.) A Tudományegyetem bölcsészeti kara roppant kellemetlen helyzetben van a múzeumkörúti épületekben, mert a túlszűkítettség akadályozza a munkát. Több tanár szorult egy szobába és a tantermek közösek, a szemináriumi helyiségekben nem férnek el hallgatók. Ezen a kínos helyzeten akart segíteni a kultusz-kormány, amikor elhatározta, hogy kibővíti az egyetemet.

Hullt Dezső műegyetemi tanár tervei alapján új épület került a Trefort-kertbe. Már tető alatt van a kétemeletes ház és elkészült az egyik épületszárny részleges ráépítése is. Az új épület alagsorában négy nagy terem van, továbbá itt van a kazánház, a szénraktár és két altszti lakás. A földszinten tizenhárom, az első és második emeleten kilenc-kilenc helyiség van. Az első emeletről összekötő folyosó visz át a régi épületszárnyba, ahol két tantermet építettek rá a meglévő épületre. Természetesen minden emeleten mellékhelyiségek és folyosók épültek.

Maga az építkezés előreláthatólag december 15-re készül el, akkor kezdik a belső munkálatokat. Ezek és a berendezés, terv szerint február végére készülnek el, úgyhogy március elsején költöznek be az új épületbe a tanárok és tavasszal már itt folyik majd a tanítás is.

Az új épületbe kerülnek a nyelvészeti intézetek: az angol, francia, olasz és román intézetek, idejón a tanárképző és tanárvizsgáló intézet és itt lesznek a nyelvészeti szemináriumok is. Az alagsor hatalmas termében helyezik majd el a paleontológiai múzeumot is, de átmenetileg az egyetem földrendéstanai obszervatóriumának tisztviselői kapnak itt ideiglenes helyet, mert ezek eddig egy bérházban voltak elhelyezve, ezt a lakást azonban felmondta a kultuszminisztérium és amíg más helyiség nem kerül számukra, itt helyezik el őket. Az obszervatórium műszerei a Nemzeti Múzeum pináciájában maradnak egyelőre. Ha az obszervatóriumot már elhelyezték, akkor rendezik majd be a paleontológiai múzeumot.

A semlegességi bizottság elfogadta az angol terv kilenc pontját

London, október 30.

A benemavatkozási bizottság elnöki albizottságának pénteki ülésén Majsziakij után Ribbentrop német kiküldött szóla fel. Ezen támadta a szovjetkiküldött magatartását és kijelentette, hogy a Szovjet állástoglalása komolyan veszélyezteti a benemavatkozási bizottság munkáját és ezenfelül veszélyes az európai helyzet további kialakulására is.

— Remélem — fejezte be beszédét Ribbentrop — a szovjetkormány rövidesen megváltoztatja álláspontját, mert egyébként végzetes helyzet állna be.

Plymouth elnök kijelentette, hogy véleménye szerint Szovjetország nem akarja megakadályozni a bizottság további munkáját és azért maradt távol a szavazástól, hogy a bizottság egyhangú határozatot hozhasson és ezáltal folytathassa tanácskozásait. Plymouth álláspontját támogatta Corbin francia nagykövet is.

Grandi olasz nagykövet hangoztatta, hogy a szovjet magatartása igen súlyos helyzetet teremtett. A belga, a cseh és a svéd megbízott bejelentette, hogy kormányaik hozzájárulnak a határozati javaslatához. Az elnök ismertette az angol kormány álláspontját, amely szerint a bizottság lépjen azonnal összehívásra mindkét spanyol kormányval és hívják össze a semlegességi bizottság teljes ülését. A német és az olasz megbízott azt válaszolta, hogy előbb meg kell tárgyalniok ezt a kérdést kormányjaikkal.

Az albizottság üléséről késő éjszaka kiadott hivatalos közlemény szerint a megbízottak megegyeztek abban, hogy elfogadják a július 14-i angol terv kilenc pontját, amelyek az önkéntesek visszahívására, a hadviselő jog megadására és az ellenőrzésre vonatkoznak, azzal a tördással, hogy az ellenőrzést még hatályosabbá kell tenni. Az angol, a belga, a francia, a svéd és a cseh megbízott bejelentette, hogy kormányaik minden fenntartás nélkül elfogadják ezt a határozati javaslatot. A portugál megbízott szintén csatlakozott a javaslatához. A határozati javaslatot a megbízottak eljuttatták kormányaikhoz és az albizottság legközelebbi keddi ülésén adják meg a választ.

Wóznér Ignác úgy a maga, mint családja és rokonai nevében is mély fájdalommal jelenti, hogy a legjobb feleség, anyja, nagymama, testvér és rokon

Wóznér Ignácné

szül. Stuchlik Gizella

hosszas szenvedés után életének 61-ik, házasságának 41-ik évében elhunyt.

Drága halottunkat e hó 31-én, vasárnap d. u. fél. 3 órakor temetjük a rákoskeresztúri temető halottasházából.

Emlékét szeretettel fogjuk megőrizni.

PER 38
EXTRA
X7
Champion
Super
38
38
ARANY
SOROZAT

A Váci uccában sem drágább
„Koncert” rádióüzletében
IV., Váci u. 23
Telefón: 181-255

Fenti
készüléket
készséggel
bemutatja:
Barta & Társa
Podmaniczky u. 39. Flóközlet. Rákóczi út 30.
Képes árjegyzék díjtalan!

KÉRJEN ÁRJEJEGYZÉKET!
Csere (részletre is)
CHMURA
IV., Ferenciek-tere 2

Az összes 1938. évi típusok kaphatók
Lengyel Rádió
Budapest, VI., Teréz körút 38
Telefón: 116-739 Díjtalan bemutatás, kedvenc-cserék.

Készséggel bemutatja és ajánlja az alanti
jó állapotban levő használt készülékeket is

Sternberg kir. udv.
hangszergyár VII., Rákóczi út 60
STANDARD
2 a P 25.—
2 av P 30.—
3 a P 33.—
2xd P 35.— stb.

— Streittmann Károly, az egykor ünnepezt bécsi operetténekes, a Cigánybáró Barinkay-szerepének első alakítója Bécsben meghalt. Nyolcvanhárom éves volt.

Az 1937—38. évi szezonra
londoni és párisi
modellek után készült

Házikabát
és köntös különlegességek
november 8-ig

SEBŐK
kirakataiban, VI., Teréz körút 48.

Gyászborult szívvel és mélyreható fájdalommal jelentjük, hogy a legjobb feleség, anyja, testvér és hűséges rokon

Fekete Sándorné

szül. Wachler Margit

családjának szentelt áldásos életének 50-ik és legboldogabb házasságának 30-ik évében, türelmellel viselt hosszú szenvedés után e hó 29-én elhalálozott.

Vasárnap, e hó 31-én déli 1 órakor kísérik utolsó útjára a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Fekete Sándor férje. Klára leánya, testvérei és az egész rokonág.